

DELAVSKA POLITIKA

Uredništvo in uprava:

Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana VII, Zdravni dom — Celje, Delavska
zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Del. dom.
Rokopisi se ne vračajo. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo.

Izhaja svako sredo in soboto.

Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno 10 Din, za ino-
zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene
delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De-
bela tiskana beseda stane Din 1.—. Malih oglasov trgovskega
značaja stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane pe-
titna enostolpna vrsta D. 1.50. Pri večjem številu objav popust,
Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 52.

Sreda, 29. junija 1932.

Leto VII.

Mednarodni dogodki

Sila razmer tira, da bo treba napraviti v mednarodnem življenju nekaj važnih sklepov. Iz gospodarskih težkoč ni mogoče priti brez širokotehnih mednarodnih pogodb in brez ustavitve ubijajoče borbe s carinami in omejevanjem prometa, ki jo vodi vsaka samostojna gospodarska enota, vsaka država, proti drugim gospodarskim enotam. Taka pogodba o delitvi dela in gospodarskem sodelovanju pa ovirata dva težka politična problema: politični dolgov in vprašanje razorožitve.

Že celih dvanajst let se vodi borba zaradi plačila vojnih dolgov. Takoj prve dni te borbe je bila socialistična zahteva, da se naj vsi vojni dolgov odpišejo ter da se naj mednarodna plačila omeje samo na reparacije, nadomestilo za v vojni storjeno neposredno škodo, katera bremena naj bi se razdelila solidarno med vse udeležene vojne. Do takega sporazuma ni prišlo, marveč so države zmagovalke naložile tako svoje vojne dolgov kakor reparacije premagankam in zmagovalkam. Ti politični dolgov in borba zaradi njih zadržujejo gospodarsko življenje ter onemogočajo sporazumljenje v gospodarskih vprašanjih. Bridka izkušnja dvanajstih let je končno dovela do tega, da se plačevanje političnih dolgov ustavi najprej morda za leto dni po predlogu ameriškega predsednika Hooverja in da se sedanja mednarodna konferenca v Lausani odloži za nedoločen čas. Do konca tega leta je pa potrebno, da se doseže splošni mednarodni sporazum o končni likvidaciji političnih dolgov. Podlaga temu mora biti, da Amerika briše dolgov evropskih držav in te brišejo nemške dolgov. V ta namen bi moralo priti do specialnega sporazuma z deželami, ki so v vojni izredno trpele. Tako se po mnogih mukah pride do tega, da se premeša militaristične iluzije, češ, da je mogoče storiti vse, kar se hoče, s silo ter urejevati medsebojne odnose gospodarskih enot po pravu pesti.

Drugo važno vprašanje je vprašanje razorožitve. To ima svojo gospodarsko in svojo politično stran. Vojaški izdatki držav so danes znatno višji, kakor so bili pred vojno. Celotna vojaška služba se danes mehanizira. Ogromne stroške povzroča ne samo nabava zračne vojske, marveč tudi premikanje artiljerije in pešva na hitro z raznimi pomočki, avtomobili, premikalne trdnjave, oklopni vozovi. Ti ogromni izdatki groze, da povsem razmrcvarijo državne proračune, če bodo države nadaljevale konkurenčno borbo v oboroževanju.

Na drugi strani so mirovne pogodbe zabranile oboroževanje premaganim državam, dočim so države zmagovalke mogle brez zadržka nadaljevati svoje oboroževanje. S tem se je ustvarila ogromna oborožena premoč teh nad onimi. Te neenakosti premagane države, zlasti Nemčija, ne marajo več trpeti, zato odgovarjajo nanjo z besnim nacionalizmom. In tako se v premaganih državah obenem razvija agitacija za izpremembo stanja, ki je urejeno z mirovnimi pogodbami, to je, vrši se borba zaradi neenakosti v oborožitvi, ki se pretvarja polagoma v pravo vojno propagando. Predlagajo se nove zveze in ustvarja notranja vojno-borbena atmosfera, ki se širi v svetu. V tej atmosferi ni mogoče nikakršno mirno gospodarsko delo in nikakršen dolgotrajen sporazum v gospodarskih vprašanjih. Obnove gospodarstva to-

Veliki strokovni svet.

Predsedstvo Zedinjene delavske strokovne zveze Jugoslavije v Beogradu sklicuje za

nedeljo, 3. julija t. l.
veliki strokovni svet

v Zagreb, Haulikova ulica 10/II.

ob 9. uri dopoldne.

Na dnevnem redu so poročila o stanju delavskega zavarovanja, ki se nahaja v silno težkem položaju. Strokovni svet ima nalogo, da preišče, kje so vzroki, da je zavarovanje prišlo v težki položaj ter da se posvetuje o potih za njega saniranje, ter končno izdela v ta namen konkretne predloge delavskega gibanja.

Sklicatelji pozivajo vse strokovne organizacije, ki so v sestavi zveze, da pošljejo svoje zastopnike na to manifestacijo pozitivnega dela.

Zveze do 1000 članov naj pošljejo po enega delegata, vse druge zveze, neglede koliko tisoč članov imajo, pa dva delegata.

Značaj velikega strokovnega sveta zahteva, da se ga udeleže vse organizacije ali same ali pa po zastopnikih organizacij, s katerimi so v ožji zvezi.

Svet sklicujeta v imenu predsedstva URSSJ sodruga Blagoje Bračinac, predsednik, in Bogdan Krekič, tajnik.

Anglija in reparacije.

Prehodne določbe.

Angleška vlada je predložila Franciji predlog glede reparacijske konference, ki vsebuje štiri točke, in sicer:

1. Konferenca mora končno urediti vprašanje reparacij in vojnih dolgov s stališča evropskih dolžnikov in upnikov.
2. Upostaviti se mora zaupanje.
3. Nemčija ne more plačati sedaj nikakršnih reparacij in ne sme se ji poizkušati otežkočevati gospodarske obnove.
4. Če bi se v bodoče od Nemčije zahtevalo plačilo, mora se upoštevati finančni in gospodarski položaj drugih držav.

Med Anglijo in Francijo se o tem predlogu vrše posvetovanja.

28 dežel je pristalo na Hooverjev predlog.

Hooverov predlog zagovarja na lausanski konferenci Stimson. Na predlog pristaja 28 držav, le Anglija in Francija še premišlujeta. Predlog je napravil na konferenci mogočen vtis, čeprav časopisje tega ne poudarja. Casnikarjem je izjavil, da je mnogo upanja na uspeh. Ameriško časopisje pa meni, da je Hooverov predlog odvisen največ od stališča Francije in Japonske, ker ima Francija velike terjatve, Japonska se pa nahaja v imperialistični vojni.

Doklade na dohodninski davek na Čehoslovaškem.

Tudi Čehoslovaška potrebuje denar in naklada davke. Jasno. Letos zviša izredne doklade. Dočim so se izredne doklade pobirale doslej le od dohodnine nad 30.000 Kč letno, se uvajajo sedaj že od dohodkov nad 12.000 Kč, to je, od ca 15.000 Din dalje. Zanimivo pa je, kako se stopnjujejo doklade v sorazmerju s prejemki oziroma dohodnino.

Te doklade znašajo pri dohodkih odstotkov na dohodninski davek:

12.000 do 25.000 Kč	30%
25.000 do 40.000 Kč	40%
40.000 do 60.000 Kč	50%
60.000 do 100.000 Kč	60%
100.000 do 150.000 Kč	70%
150.000 do 300.000 Kč	80%
300.000 do 500.000 Kč	90%
nad 500.000 Kč	95%

rej ne more biti, dokler se ne spravi z dnevnega reda velika politična borba zaradi vprašanja razorožitve in zaradi vprašanja mirovnih pogodb.

Ameriški kapitalizem bi s črtanjem vojnih dolgov izgubil največ. Tane bi nikakor hotel, da se vsi ti vojni dolgov črtajo. On se hoče pogajati z vsako posamezno evropsko državo in izterjati, kolikor se da izterjati. On je jako zainteresiran, da evropske države, njegove dolžnice, zmanjšajo svoje izdatke za oboroževanje, da bodo mogle plačevati svoje dolgov. V Ameriki pravijo, da Evropa ni treba črtati dolgov, ker bi jim bilo vsako olajšanje pri plačevanju dolgov samo povod, da povečajo svoje oboroževanje. Pred razgovorom o črtanju dolgov ali njih znižanju, je

Najnižji odstotek te nove doklade na dohodnino znaša 7.20%, najvišji pa 50.87%.

Revolucija v Siamu.

Tudi Orient se punta.

Iz angleške Indije poročajo, da je v državi Siam nastala revolucija. Uporniki so ujeli kralja in kraljevo rodbino ter vkrcali na vojni ladji. V zaporih so tudi ministri, razen Argovinskega, ki je pobegnil. Vrhovnega poveljnika vojske, ki se je upiral, so ustrelili. Gibanje je vojaško in nacionalistično. Kraljeva rodbina velja kot talec. Dosedaj še ni pojasnjeno, katera velesila podpira to najnovejšo revolucijo.

Poulični boji se vrše v Berlinu med komunisti in nacionalnimi socialisti dan za dnevom s streljanjem, bombami in z barikadami in z vsem kar spada zraven. Daleč so privedli naciji Nemčijo.

potreben evropski sporazum o znižanju oboroženja in zmanjšanju izdatkov za vojsko. V tem zmislu se vrši iz Amerike pritisk na evropske države.

Socialistična delavska internacionala in mednarodna delavska zveza nadaljujeta energično svojo akcijo, da prisilita zainteresirane vlade za sklenitev takega sporazuma. Ni se pa moči zanesti niti na njih dobro voljo, niti na finančne in gospodarske težkoče, ki silijo k sporazumu. Zaraditega je potrebna resna akcija širokih delavskih in narodnih množic, s katero edino bo mogoče priboriti in ohraniti pravi in popolni svetovni mir.

Po »Radn. Nov.«, Beograd.

O mednarodnih konferencah.

Kvantitativna in kvalitativna razorožitve, potem reparacije in vojni dolgov.

Vršita se dve gotovo svetovno važni mednarodni konferenci; ena v Lausani, druga v Ženevi. Vsaj odbori poslujejo. Toda upi, nade, strah, bojazen glede uspehov ali neuspehov valove kakor pljuski močno razburkanega morja ob trmasto nad vodo strleče skalovje. Mehka voda, lepe besede butajo ob trde glave diplomatov in bankirjev. S soglasnimi slavospevi sta pričeli obe konferenci, dalje ne gre zaradi diferenc — v naziranjih.

Povsem naravna prikazen. Svetovno vojno sta pričela diplomacija in imperialistični kapitalizem; mir sta sklepala tudi ta dva; meje, vojna bremena, mednarodno pravo, vse to sta odmerila ta dva in ker imata absolutno moč, hočeta tudi čuvati v polni meri sadove svetovne vojne, to je, svojega svetovnega trumfa.

Nemški fašisti so dobili milijone, rjave srajce in puške. Dovolj! Kaj jih brigajo politične in socialne pravice. Dosti bolje pa tudi ni po drugih državah. In narodi?

Važen intermeco je nastal na ženevski in lausanski konferenci šele te dni, ko je Amerika zahtevala, da se morata problema razorožitve in reparacij rešiti obenem. Najprej se mora v Ženevi skleniti kvantitativna in kvalitativna razorožitev, to je, znižati se mora vojska in oboroženje v smislu mirovnih pogodb. S tem ukrepom se razbremenijo proračuni držav in potem šele naj se reši reparacije in takozvani evropski problem. Vedeti je namreč treba, da je Amerika glavni posredni in neposredni upnik držav, ki danes dobivajo reparacije na račun vojnih dolgov. Evropske države, ki so opravičene do vojnih bremen, morajo same plačevati dolgov Ameriki, zato so tako trde v razpravi o črtanju vojnih dolgov. Zedinjene države pa zopet nočejo same popustiti, ker je tudi njih proračun pasiven in bi odpis dolga povzročil velik krik v bankarskem svetu. Iz ameriškega predloga bi se torej dalo posneti, da je Amerika pripravljena razpravljati o znižanju in črtanju vojnih bremen le pod pogojem, če isto store evropske države in če se evropske vojne sile primerno oslabe, da ne bodo več nevarne, in če se ustvarijo finančni pogoji, da Amerika ostali delež vojnih dolgov prejme.

Neglede na to, da ima morda Hoover s tem svojim predlogom tudi namen dvigniti svoj ugled kot kandidat za jesenske predsedniške volitve, je vendar glavni namen predloga ta, da Amerika ohrani tudi po rešitvi obeh problemov dominantno pozicijo v svetovni mednarodni gospodarski politiki.

Ameriški predlog je zabodel kakor ostro bodalo v razorožitveno in reparacijsko konferenco.

Obe mednarodni konferenci pa imata še druge, domače težkoče na svoji vesti. Francija mora, recimo, z ozirom na svoje velike terjatve, ker je kapitalistična država, dobiti od Nemčije garancije, da se ji dolg plača. Če hoče, da kdaj dobi te terjatve, se mora dvigniti Evropa gospodarsko, da bo zmožna plačati; temu namenu naj služi Panevropa in spoprijaznenje z Nemčijo. Ljubosumno pa gleda na te načrte Italija, ki tega niti ne prikriva. Panevropa je nevarna stvar. Celo teritorialna revizija mi-

rovnih pogodb je nevarna, ker bi Italija utegnila v tem primeru v Evropi kaj izgubiti. Evropa se mora razdeliti vsaj v dve ali tri sfere. Južno-vzhodna sfera, to je, Avstrija, Madjarska, Rumunija, Bolgarija, Grčija in Turčija, to naj bi bila italijanska politična in gospodarska domena. V Panevropi? Kako naj se Italija uveljavi? Svoje načrte ima tudi kapitalistična Francija, ki bo skušala Herriota ovirati v reševanju teh problemov, kakor je ovirala in smešila že Brianda.

Konkreten je doslej le ameriški predlog, ki mora izzvati konkretne sklepe, ali pa se Amerika sploh odtegne evropski mednarodni politiki, kar bi imelo za posledico finančni krah v Evropi, ki bo najbolj prizadejal one, ki vodijo danes absolutno imperialistično politiko na mednarodnih konferencah.

Iz teh površnih podatkov je razvidno, da je na konferencah premalo splošno konstruktivnega duha, pač pa predvojni imperializem v vsej svoji goloti.

Osemdesetletnica rojstva pokojnega dr. Viktorja Adlerja. Dne 24. t. m. je minilo osemdeset let, odkar je bil rojen utemeljitelj avstrijske socialne demokracije. V Hainfeldu na Spodnjem Avstrijskem je leta 1889., takrat še razcepljene vrste delavstva v levo, desno in srednje, združil in izločil iz gibanja vse elemente, ki so vršili provokatorsko službo v delavskem gibanju ali pa širili anarhistične ideje. Njegova teza je bila: organizacija in interesi ter politična emancipacija, ker je delavsko gibanje samorasla zadeva. Avstrijska socialna demokracija ta načela Adlerja še danes upošteva. Nikjer in nikoli ni v službi drugih strank, nikdar in nikoli ne sprejema pohval nasprotnikov. Povsod so merodajni interesi celote, ne oseb, ampak organizacije delavcev in nameščencev.

Krasno novo kopališče v mestu Brnu. Prejšnji teden so otvorili v češkem mestu Brnu izredno moderno urejeno mestno kopališče, ki je združilo zimsko in letno kopališče. Poslopje je zgrajeno na povsem modernih pridobitvah stavbe in higijene ter ima dve nadstropji. V pritličju so parne kopeli, za topli in vroči zrak, v I. nadstropju kadne kopeli in v II. nadstropju pršnik, kotel in druge priprave za zračenje in ogrevanje. Toplota in vlaga zraka se regulira avtomatično. Letno kopališče pa ima v sredini bazen v velikosti 50×50 m, ki je razdeljen za plavalce in neplavalce. Za otroke je poseben oddelek. V kopališču je prostora za 5000 obiskovalcev. Kopališče stane 7 in pol milijona Kč.

Nabirajte člane

za Cankarjevo družbo. Za 20 Din dobi vsak član 4 lepe knjige.

Angelo Cerkvenik:

ROSA.

(Povest.)

V glavi mu je prepredala vedno k Tanji vračajoča se misel, slika morja, viharja, težkega in utrudljivega dela v daljnih zemljah. Bilo mu je, kakor da ga je jela zapuščati pamet. Misli so mu postajale votle, videl jih je mrtve na katafalku sredi ogromne cerkvene ladje... Povsod sama praznina.

Zasmejal se je...

Zazdel se je sebi samemu kakor plošča fotografičnega aparata, ki samo — vidi.

Dolgo je slonel ob oknu...

Tanja je mrzlično metala kos za kosom v kovčge. Tresla se je. Bala se je, da utegne vstopiti Rosa. Kaj potem? Ko je zaprla poslednji kovčeg, je sedla k mizi in napisala pismo:

»Rosa moja, sestra moja najljubša!

Bilo mi je kakor Ani Karenjini. Gledala sem v kolesa drdrajočega življenja in sem hotela pod kolesa. Pa so šla vsa kolesa mimo mene. Kolesa svojo pot, jaz pa sem ostala, dvojna, trojna... Ostala sem, ker so se kolesa zgrozila pred menoj... jaz sama pa pred seboj.

Tožbe železničarjev mariborske kurilnice dobljene.

Železniška uprava obsojena v plačilo pokojnin.

Maribor, 27. junija.

Meseca marca 1928 so nastale v kurilnici drž. železnice v Mariboru demonstracije radi redukcije mezd v sled poneverbe železniških uradnikov Vokača in Rojka, radi redukcije premij in razpusta konzuma skladišča drž. železnice. Radi teh nemirov je direkcija odpustila iz službe železničarje Ivana Krajnika, Ivana Lovrenčiča, Blaža Glaserja in Franca Hartbergerja ter še nekaj drugih, ne da bi jim priznala pokojnino, čeprav so dolga leta plačevali v provizijski fond prejšnje južne železnice.

Delavci so vložili na to po odvetniku dr. Avg. Reismanu tožbo proti Državnemu zakladu na plačilo po-

kojnine, takozvane provizije ter osebne in rodbinske doklade. Pravde so se vlekli že 4. leto, ker se je železnica branila gornjemu zahtevku. Zaslusanih je bilo nebroj prič. Delavci pa so končno dokazali svoj zahtevek in je ravno danes prejel zastopnik g. dr. Reisman od sodišča iz Ljubljane sodbe, s katerimi se tožbam ugotovi in je Državni sklad obsojen, da mora gornjim železničarjem plačati pokojnino ter osebne in rodbinske doklade v celih zneskih, kakor so vložene.

Zaenkrat težko prizadetim železničarjem iskreno čestitam k sijajni zmagi. Obširnejše poročilo pa bomo objavili v prihodnji številki.

Doma in po svetu.

Naša demokracija. V zagrebških »Novostih« smo čitali članek z naslovom »Naša demokracija«, ki opisuje »našo demokracijo« pred šestim januarjem 1929. Za nas zgodovinske reminiscence niso važne in ne slavo-spev omenjeni demokraciji. Pač pa hočemo poudariti eno načelo, ki ga članek navaja. Tako pravi članek: Demokracija je šele tedaj opravljena, če izvaja načela socialne pravice in sloni na čvrstih etičnih podlagah. Seveda list utemeljuje, da v stari demokraciji ni bilo tako, marveč so stranke pobijale zlo le, če so bile v opoziciji, če ne, pa so bile same koruptne. Dalje pravi list, da je država taka, kakršna je družba. Te besede so opravičila v interesu obstoječih političnih razmer. Masaryk pa definira demokracijo bolje. On pravi, da je demokracija nujna in jo je treba presojati kvantitativno in kvalitativno. Demokracija je lahko zgrajena le na določen sloj v državi ali na razred. Tedaj to ni demokracija, ampak vlada sloja ali plasti. Vladajoča demokracija ali večina lahko sklepa v svojem interesu, ne ozira se pa na interese drugih plasti prebivalstva. Taka demokracija, če ima kvantitativno tudi večino, ni demokracija, ampak je diktatura, razredno zastopstvo. Kvantitativna demokracija, ki sklepa z večino, ne da bi vpoštevala interese splošnosti, ni demokracija. Demokracija mora kvalitativno, to je, pri svojem odločevanju vpoštevati druge nazore in splošne interese ter odločati sporazumno o zadevah državljanov. To je prava demokracija, to je etična demokracija. Clankar v »Novostih« ima torej samo toliko prav, da je demokracija šele tedaj storila svojo dolžnost, če varuje načela socialne pravice na etični podlagi. Članek se huduje zaradi inter-

pelacije glede zlorabe, ki so povzročile do 500 milijonov škode v šumarstvu. Krivci so bili obsojeni, glavni krivci morda ne. — Toda to so grde afere; prava demokracija pa zahteva — socialne pravice, o katerih članek ne govori več.

Zunanji minister dr. Marinkovič in reparacije. Predsednik beogradske vlade je podal daljšo izjavo glede stališča Jugoslavije na konferencah v Lausanni in Zenevi. V izjavi pravi, da Jugoslavija ne more sprejeti predloga o črtanju reparacij in vojnih dolgov. Pri ureditvi tega vprašanja ne more biti razbremenjena samo Nemčija, ki lahko plača, ampak tudi enako druge države, ki bi zaradi tega imele škodo. Glede mornarice, ki stvarno ne obstoja, se ne more zahtevati, da jo zmanjšamo za eno tretjino. Vprašanje se ne more rešiti šematično, ampak specialno ga je treba urediti.

Izvoz iz naše države nazaduje. Iz uradnih podatkov je razvidno, da je padel izvoz iz naše države v primeri z majem 1931 in istim mesecem 1932 od 377 na 220 milijonov dinarjev. Po teži je nazadoval izvoz 32%. V prvih petih mesecih 1932 pa je v primeri z isto dobo lanskega leta nazadoval izvoz po vrednosti 42,74%, po teži pa 34,33%, ali od 1695,5 na 1125,4 milijone dinarjev in teži od 1,36 na 0,89 milijonov ton.

Opustitev nekaterih srednjih šol. Ministrski svet je v zmislu finančnega zakona sklenil ukiniti s 1. julijem t. l. več srednjih šol. V Ljubljani se ukine III. realna gimnazija in žensko učiteljsko ter žensko učiteljsko v Mariboru. Ženski učiteljski v Ljubljani in Mariboru se spojata z moškim učiteljskim.

Kongres zadrugarjev (obrnitkov) tudi z zadovoljstvom pozdravlja, da

Delavski občinski zastopniki v Senovem odstopili.

Senovo, 25. junija 1932.

Na današnji občinski seji so delavski občinski odborniki ss. Baraga Ivan, Petretič Ludvik in Karlovšek Jože podali ostavko na svoje funkcije. — Ss. Baraga in Petretič sta bila izvoljena v letu 1928 na listi bivše Soc. stranke Jugoslavije, s. Karlovšek Jože je pa bil imenovan na mesto svojčast izvoljenega s. Rihterja. V znani škobernetovi aferi, ki še danes teče in ki se bode v kratkem obravnavala, so bili povečini razrešeni svojih funkcij vsi tedanji obč. odborniki. Ko je pa stvar krenila v drugo smer, je delavstvo, ki jim je pri srcu pošteno, iskreno delo na vseh javnih poljih, odobravalo ponovni vstop delavskih zastopnikov v obč. odbor. Ker pa so se razmere zadnji čas temeljito izpremenile, so delavski zastopniki danes po tehtnem premisleku sklenili položiti mandate in odstopiti.

novi obrtni zakon z dne 5. novembra 1931 določa obvezno socialno zavarovanje za obrtnike za slučaj bolezni, nezgode, onemoglosti in smrti. Ta zakon namreč določa, da naj minister za trgovino in industrijo v dveh letih z naredbo uveljavi to zavarovanje.

Novi direktor železniške direkcije v Ljubljani. Dosedanji pomočnik direktorja državnih železnic v Ljubljani ing. Maks Klodič je bil imenovan za direktorja pri isti železniški direkciji, ker je bil prejšnji šef Boroko upokojen.

Pokora! V »Slovincu« ga minuli teden nekdo lomi. Pravi namreč: Pokora je potrebna, pokora! Toda če se nočemo sami pokoriti, nas pokori Bog. Ali ni sedanja kriza taka pokora? Itd., itd. — Tega modrijana bi radi vprašali: Ali sploh vé, koga je ob sedanjih krizi zadela njegova »pokora«? Kolikor je nam znano, onega, ki iz pokore tako in tako — kar obstoja svet — še sploh niti prišel ni. Onega je zadela, ki je vedno v največji muki prenašal tako človeško kot cerkveno pokoro. — Saj so bili nižji sloji, delavci in kmetje, doslej še vedno oni, ki so največ trpeli. In ti sloji so bili vedno tudi tisti, ki so na svoja ramena najraje jemali tudi pokore, naložene jim od vsemogočih cerkva in ver. Iz obupa in nevednosti so si poleg pokore, ki jih je tepel ž njo vsakokratni družabni red, nalagali še prostovoljne pokore. In na te »spokornike« se je spravila spet pokora današnje krize.

Srednje šole so reducirali in vpo-kojili 330 srednješolskih profesorjev in suplentov ter 140 drugih nameščen-

gibno poplačati s trpljenjem... Zato bom vse, karkoli mi bo težko nositi, prenašala z zavestjo, da sem si vse težko sama naprtila...

Rosa, oprosti mi vse, tudi tiste slabe misli, ki sem jih včasih gojila. Težko mi je, a izpovedati se moram. Včasih sem si zaželela — možgane mi bolest stiska ob spominu... sem si zaželela, da bi ti umrla. Da bi ti kmalu, kmalu umrla.

Rekla sem ti, da ti želim smrt zato, da bi ti bilo prihranjeno razočaranje, zavest, da žive tako podli in grdi ljudje, kakršna sem jaz. Mogoče sem prav res tudi na to mislila... In vendar je na dnu misli bila skrita tista najbolj elementarna želja: da bi Bojo bil samo moj! Rosa, še danes, še v tej poslednji uri me je srečala v nekaterih bežnih trenutkih ta strašna misel... Mogoče samo zato bežim v Budimpešto.

Vsa ničvredna sem, sestra moja ljuba. Nisem vredna, da se osebno poslovim od tebe. Zato sem pobegnila, ne da bi ti poljubila roko, ki mi je rešila življenje, ki mi je storila toliko nepopisno dobroga in lepega. Trepečem že pred samo vizijo, v kateri se moje ustnice spajajo s tvojimi.

Strah me je, kakor izdajalec se zdim sama sebi, ki je s poljubom izdal svojega velikega učitelja.

Rosa, ti mi vse odpuščaš. To vem in baš to je, kar mi je najbolj hudo.

Da bi me vsaj za en sam in bežen trenutek zasovražila... Laže bi mi bilo...

O, kako grda misel!

S to izpovedjo sem si olajšala težko znosno breme. S sklepom pobega sem — tako se mi dozdeva — oprala vsaj tisočeri del svojega greha.

Zato mi je laže pri srcu, nego mi je bilo kdaj v poslednjem letu.

Da sem našla vsaj pot, ki me bo morebiti pripeljala kdaj v pristan miru in dela, se moram zahvaliti najprej tebi, Rosa moja, čudežna ti deklila...

Iz srca te poljublja

Tanja.

Pred izhodom jo je čakal avto. Dvoje ogromnih luči je razsvetlilo cesto, motor je zapel in Tanja se je odpeljala.

Po peronu je hodil, do čela zavil v kožu, Bojo.

— Bojo!

V njeni besedi je bil očitek, bila je bolest.

— Saj te ne bom motil. Samo še enkrat sem te hotel videti. Sam Bog ve, če te bom še kdaj.

Molčala sta.

Naročniki, pozor!

Današnji številki smo priložili poštne položnice ter prosimo vse one p. n. naročnike, ki so v zaostanku z naročnino, da isto nemudoma poravnajo, ker le na ta način bomo v stanju, naš list vzdrževati in ga tudi redno dostavljati. — Vse one pa, ki so naročnino že poravnali, prosimo, da si poštne položnice shranijo in jih porabijo prihodnjič. — Uprava.

Ljubljanski mestni socialni urad. Gremij mestne občine ljubljanske je sklenil, da premesti svoj socialni urad iz dosedanjih prostorov v Mestni dom na Krekovem trgu.

Kapital vlada danes na svetu. Kako to? In doklej še? Na to jasno odgovarja Marxov »Kapital«, ki, kakor nobena druga knjiga, obrazloži vse kapitalistično gospodarstvo, obenem pa pokaže tudi obrise lepše bodočnosti. Za nizko ceno 50 Din dobiš to knjigo vseh knjig pri Konzorciju »Svobode«.

Deložacija s plinskimi bombami. V Donawitzu je neki gostilničar dal svojega najemnika, brezposelnega delavca Glujaka, sodnijsko deložirati. Na dan deložacije se je pa zbralo pred hišo mnogo delavcev, socialnih demokratov in komunistov, ki so burno nastopali proti sodnim organom in protestirali proti deložaciji. Nabralo se je do 800 demonstrantov. Nazadnje je prišla žandarmerija, ki so jo demonstranti sprejeli s kamenjem. Tudi v Glujakovem stanovanju se je zbralo polno njegovih prijateljev, ki niso hoteli zapustiti stanovanja. Ker žandarmerija ni drugače ničesar opravila, je uporabila bombe s plinom za soljenje. To je množico še bolj razkačilo in na žandarje se je vsula toča kamenja, tako, da so začeli groziti s streljanjem. Položaj je postajal vedno bolj kritičen. Žandarji so morali z bajonetnimi izpadi zadrževati množico. Končno je gostilničar Pemberger, iz strahu pred najhujšim, deložacijo umaknil in dele pohljstva, ki je že bilo na cesti, so postavili zopet nazaj v Glujakovo stanovanje. Solidarnost je zmagała. Množica je nato z zadoščenjem odšla in priredila demonstrativni pohod proti Leobnu. Med poljo so demonstranti nekemu zagrizenemu nacionalističnemu trgovcu razbili izložbeno okna.

Avstrijski državni nameščenci bodo z naprejem dobivali svoje mesečne plače v dveh obrokih in sicer 60% prvega, 40% pa petnajstega dne v mesecu.

Desetletnica umora nemškega zunanega ministra Rathenaua. V soboto so obhajali v Nemčiji desetletnico umora nemškega zunanega ministra in gospodarstvenika Vakterja Rathenaua. Berlinske spominske slavnosti se je udeležila tudi vlada in predsednik republike. Rathenau je bil žrtev prvih fašistov, ki jih danes spravljajo na oblast prav ti predstavniki.

Nemški inteligenti za koalicijo med socialnimi demokrati in komunisti. Kakor poroča »Deutsche Allgemeine Zeitung«, je cela vrsta odličnih nemških politikov, znanstvenikov in umetnikov izdala proglas na nemški narod, v katerem pozivajo, naj bi se za predstoječe državnozbornske volitve združili socialnodemokratska in komunistična stranka — najbolje na skupni kandidatni listi — ali pa vsaj z vezanjem list. Med drugim sta poleg Ernesta Tollerja podpisala proglas oba brata Manna, Thomas in Heinrich, kakor tudi profesor Einstein, kar je vzbudilo v nacionalističnih krogih pravo konsternacijo.

Pogajanja med Francijo in Nemčijo glede predlogov na konferenci v Lausanni so se pričela. Sporazum med tema dvema državama je posebne važnosti, ker obstoječa stara nasprotstva in ker bi tak sporazum prisilil tudi druge države k popustljivosti že zaradi bojazni pred izolacijo in sodelovanjem.

Francoski dnevnik v službi orožne industrije. Orožni koncern Schneider-Creuzot je kupil pariška dnevnik »Temps« in »Journal de Debats«.

Cunja iz železniške delavnice pred sodiščem

Odpust marljivega delavca. — Tožba proti inženjeru J. Grudnu.

Maribor, dne 25. junija. Minuli petek, dne 24. VI. t. l., se je vršila pred okrajnim sodiščem v Mariboru zelo zanimiva razprava v tožbi železničarja-ključavničarja Avguščina Paumana proti načelniku vozovnega oddelka delavnice državnih železnic v Mariboru ing. Jožefu Grudnu.

Sodna razprava je podala sledeče:

Delavec Pauman Avguštin je bil zaposlen v železniški delavnici že od leta 1925 naprej kot ključavničar. Svojo službo je vedno vestno vršil, ni imel nobene kazni ter je bil med delavstvom splošno priljubljen. Tudi izven službe se je vzorno obnašal, ker je že po naravi mirnega in resnega značaja. Tudi sodne kazni se nima nobene. Vmes je odslužil Pauman svoj vojaški rok in tudi tam ni imel nikakih nepravil, ker se je povsod vzorno obnašal.

Preiskava omaric in najdena cunja.

Meseca decembra m. l. je ing. Gruden kot vodja oddelka, kjer je bil zaposlen Pauman, preiskoval delavske omarice, kjer imajo delavci spravljene svoje obleke in druge ročne potrebnosti. Ing. Gruden je pri tej preiskavi našel v omaricah delavcev razne predmete, drobnosti, ki so bile last delavnice. V omarici Paumana je našel ing. Gruden kos platna, bivše vagonске zaves, katero je rabil Pauman po izvršenem delu za brisanje rok.

Uvedena je bila takoj stroga preiskava, tekom katere je bil napravljen obširen protokol. Delavec Pauman je pri zaslišanju navedel, da je ta kos zaves res pobral v delavnici že pred letom dni, ko je dotično zaveso pri čiščenju starih vagonov vrgel čistilec skozi okno v delavnici na tla, in si jo je Pauman shranil v svojo omarico, da jo je imel za brisanje rok pri delu v delavnici. Cunja je itak ostala v delavnici, se uporabljala le za brisanje rok pri delu v delavnici, odkoder je Pauman ni odnesel, s čimer je najbolje dokazal, da si iste ni hotel prisvojiti v svojo osebno korist in torej ni videl v tem ničesar kaznivskega.

Ing. Gruden predlaga najstrožjo kazen. — Odpust iz službe.

Ing. Gruden pa je kot šef oddelka vseeno predlagal za delavca Paumana, ki je bil v službi že od 2. aprila 1925 naprej, torej že 7 let, najstrožjo kazen, ev. odpust iz službe brez vsake odpovedne dobe. To se je tudi zgodilo. Dne 11. januarja je železniška uprava Paumana kljub pritožbi odpustila iz službe, ter ugodila predlogu ing. Grudna. Na odpustitvenem odloku delavnice je bila rešitev, da se ključavničar A. Pauman odpušča iz službe kazenskim potom vsled krađenja zaves.

Kaj pa je reklo državno tožilstvo.

Ker pa si je bil delavec Pauman svest, da ni zagrešil prav nikakega »krađenja« zaves, če je pobral zavrženo platno in isto rabil v isti delavnici za brisanje rok, za kar bi mu morala itak delavnica dati potrebno brisačo, je vložil takoj po odpustu sam na državno tožilstvo kazensko ovadbo proti sebi s predlogom, da državno tožilstvo uvede proti njemu kazensko postopanje radi prestopka tatvine, zagrešene v službi in v kraju, ki pripada javnim napravam in služi javnemu prometu. Kljub podrobno navedenemu gornjemu dejanskemu stanju pa je državno tožilstvo že čez 2 dni sporočilo Paumanovemu zastopniku, da v kazenski zadevi proti Paumanu radi tatvine na škodo uprave državnih železnic v Mariboru ni osnove za pregon in je radi tega prijava po § 96 k. p. zavrnila.

Intervencija zaupnikov pri upravniku delavnice.

Ker pa je kljub temu odloku državnega tožilstva generalna direkcija zavrnila pri-

ki jih tudi naše časopisje tako rado citira. S tem postaneta ta dva lista glasili imenovanega koncerna za vojno in orožno propagando. »Journal de Debats« se zadnji čas zelo zavzema za posojilo Čehoslovaški in sicer zato, ker bi to posojilo prešlo v blagajne Schneider-Creuzota kot odkup čehoslovaške vlade za škodove tovarne, ki so povečini last tega koncerna, ki bi se jih pa rad znebil. Kšeft je kšeft.

Vabilo

na

USTANOVNI OBČNI ZBOR

Delavskega turističnega društva »Prijatelj Prirode«, podružnice v Mariboru, ki se bo vršil v četrtek, dne 30. junija 1932, ob 8. uri v dvorani Delavske zbornice, Sodna ulica 9/II. s sledečim dnevnim redom: 1. Čitanje pravil. 2. Volitve uprave. 3. Razno. — Vabljeni so vsi delavci in delavke, nameščenci in nameščenske, ter vsa delavska kulturna in sportna društva, kakor tudi vse strokovne organizacije, ki so v sklopu strokovne komisije.

tožbo Paumana proti odpustu in potrdila predlog ing. Grudna, da se Paumana odpusti iz službe, je šel začetkom marca k upravniku delavnice g. Andreju Joviču intervenirati v smislu zakona o zaščiti delavstva, izvoljeni zaupnik Matija Jurak. Ta je upravniku še enkrat pojasnil celo zadevo in prosil, da bi se Paumana z ozirom na njegovo revščino, veliko brezposelnost, ki vlada zlasti v stroki ključavničarjev in dolgoletno brezhibno službovanje z ozirom na malenkosten prestop, vendarle zopet sprejelo v službo. Upravnik g. Andrej Jovič je zaupnika sicer prijazno sprejel in kazal vso dobro voljo, a izjavil, da Paumana ne more sprejeti v službo z ozirom na obremenilno izjavo ing. Grudna, ki mu jo je pravkar podal v zadevi Paumana. Načelnik Jovič je Juraku pravil, da je ravno ta dan zjutraj spraševal Grudna glede te zaveze, a ing. Gruden je izjavil, da je našel pri Paumanu popolnoma novo platno za zaves, en kos še čisto nedotaknjen in drugega manjšega, sicer že malo umazanega, tudi popolnoma novega.

Pauman toži radi žaljenja časti.

Z ozirom na to novo obdolžitev ing. Grudna je vložil Pauman po svojem zastopniku odvetniku g. dr. Avg. Reismanu proti ing. Grudnu tožbo radi žaljenja časti, o kateri se je vršila razprava pretekli teden.

Ing. Josip Gruden tajl.

Pri razpravi pa je ing. Gruden kot obdolženec izjavil, da kaj takega načelniku Joviču nikdar ni pravil ter je odločno zaničkal vtoževano žalitev. Priznal je pa, da je predlagal za Paumana najstrožjo kazen oz. odpust radi one cunje, oziroma zaves, katero je našel v omarici meseca decembra.

Razprava je bila mestoma zelo ostra, ker je zastopnik Paumana, g. dr. Reisman, obdolženca ing. Grudnu očital, kako je mogel predlagati odpust delavca radi par dinarjev vredne cunje, med tem ko je znano, da ni bil odpuščен iz železniške službe niti znani Ivan Pečnik. Čeprav se je pri sodni razpravi ugotovilo v znanem železničarskem procesu, da je bil Pečnik obsojen radi hudodelstva nevarne tatvine na 3 leta robije v škodo državnega erarja.

Sodnik: »To ne spada sem, to lahko date v časopise.«

Dr. Reisman: »Po mojem mnenju spada tudi to sem. A tudi v časopise smo dali, pa ni nič pomagalo. Pečnik je še potem avanziral in je še danes v državni službi železnice!«

Zaslišanje prič.

Priča Jurak Matija, železničar in zaupnik v delavnici državnih železnic, je potrdil navedbo tožbe, da mu je kake tri tedne po odpustu Paumana načelnik Jovič pri njegovih intervencijah res pravil, da je napram njemu ing. Gruden dolžil Paumana posesti popolnoma novega platna za zaves in še enega manjšega, že umazanega kosa. Jurak je povedal, da je še ravno dan pred razpravo o tem govoril z načelnikom Jovičem v delavnici in mu je načelnik Jovič pri tem ponovno potrdil, da je bil med njima takrat takšen razgovor, ter da mu je ing. Gruden tako pravil o Paumanu.

Priča Justin Valentin pa je izjavil, da so poprej res dobivali za čiščenje tapet platno zaves, ki so jih po uporabi vrgli skozi okno v delavnici, kjer so jih pobrali delavci, da so jih imeli za svoje čiščenje, a pozneje so morali metati zaves v posebno posodo.

Ker priča, načelnik Andrej Jovič, ni prišel, je sodnik razpravo preložil na dan 29. julija ob 11. uri, ko se bo razprava nadaljevala na št. 15.

Razprava je javna in se je lahko tudi 29. julija vsakdo udeležil.

Maribor.

Mariborski kapital se koncentri- ra. Nedavno je bil izvoljen novi svet pri vodstvu podružnice Ljubljanske kreditne banke v Mariboru. Poleg Slovencev trgovca Drago Rosine, ravnatelja Klobučarja in drugih, je izvoljen v ta svet tudi Nemec- žid (mi tega ne povdarjamo iz kakšnih antisemitskih težej op. ur.), veletrgovec in tovarnar g. Marko Rosner. Povdariti je, da se smatra Ljubljanska kreditna banka kot izrazito in prvo slovensko nacionalno denar- no podjetje. Kljub temu pa bodo lahko sedaj pri odločanju poslov te ban- ke v Mariboru, dovoljevanju in od- tegaovanju kreditov sodočevali se- daj tudi Nemci. Očividno ne bo pri tem nacionalizem prav nič trpel in tudi ne slovenski značaj Maribora. Če bi kdo drugi kaj podobnega storil, bi najbrže Narodna odbrana protesti- rala. V upravnih svetih denarnih za- vodov, industrij, avtoklubov, rotari- klubov in podobnih klubov petičnih državljanov ob meji torej internaci- onalizem in sodelovanje z Nemci prav nič ne škoduje. Povsem kaj dru- gega bi seveda bilo, če bi kaj podob- nega storili delavci, železničarji itd. Kadar se bodo zopet pojavili kakšni takšni napadi, si naj prizadeti gornje

Beseda o šoli.

Ali je taka šola našemu ljudstvu in naši bodočnosti potrebna?

Saj ne bi pisal o tem, pa se bo letos zopet navalilo toliko otrok na gimnazije, da končno ne bo gimnazij- skih abiturientov ne konca ne kraja. In vse to bo z malo izjemo hotelo veljati za gospodo — vsaj za jaro gospodo, če ne drugače; (ljudje pa, ki se nočejo priznati za proletariat, tvorijo v Nemčiji fašistično avant- gardo). Delavec ima pravilnejše na- zore o svetu in življenju kakor ti pol- izobraženci, ki se jih drži polno pred- sodkov in ki jih obdelujejo voditelji s frazami o bodočnosti (pa naj bo »dvatisočletna kultura« ali »boljše rase nemškega naroda« itd.). Gorje, kjer zavladata tak fašistični materijal; tam se je treba pripraviti na stra- danje, na petolizništvo in na — voj- no.

Kaj pa ima to opraviti z našo šo- lo? Veliko, in sicer prav precej! Da taka množina ne prihaja v šolo zgolj iz idealnih znanstvenih namenov, ve vsakdo; in da zahteva boljšega mesta v življenju, da se pogosto sramujejo »paurov«, da bi govorili z njimi, to tudi vemo. Slovincem raste zdaj ne- kaj, česar poprej še nismo imeli tako močno razvito: slovenska buržuazija. Seveda pride pri taki množini tudi pouk na nižjo stopnjo, več dijakov izdela zato — in stvar gre svojo ra- kovo pot vse hitreje, nego je začela.

Kaj pa je nam potreba? Dve tretjini od nas so kmetje in še naši sosede Nemci priznavajo, da je naš kmet nadarjen in od prirode inteli- genten. Toda kaj se stori za to našo gospodarsko podlago? Ne dosti več kot nič. Kje so nove nižje kmetijske šole, kje so tečajji? Da ne govorimo o nadaljnjem, kako mora ta stan na- silno vztrajati na nizki stopnji, za- dolževati in izseljevati se. Naša go- spoda na to ni reagirala.

Drugo pa je, česar se najbolj boje, to je delavec in mali obrtnik. Ali ne vpije vse po tem, da dobimo kaj obrtnih šol, da ne zleze predčasno vse v žrelo veleindustrije, preden more proletariat stopiti kapitalizmu na prste? Današnja doba je doba na- biranja napetosti, toda nikjer se ne ustvarja toliko napetosti, kakor ravn- no tukaj. Za izboljšanje pa ni izgle- dov.

Ne vemo, komu na ljubo so de- gradirali našo meščansko šolo na nižjo stopnjo, dvignili pa so neprak- tično gimnazijo, ki včasih ni ne ptič ne miš, vsi pa tudi niso za univerzo, za kar vzgaja ta šola.

Naš program je torej: več stro- kovnih, več naših šol — za porast delovnega ljudstva in njega stanov- sko zavest, meščanstvo pa držati v njegovih mejah!

pokličejo v spomin. Vendar pa naj nikar ne mislijo, da jim mi njihovo slogo zamerimo, nasprotno, kar tako naprej gospodje!

Izlet nemških študentov iz Grad- ca. Minulo nedeljo so se pripeljali iz Gradca rektor in profesorji tamošnje visoke šole v Pekre pri Mariboru, da so tam slavnostno izročili doktorat graške univerze učenjaku dr. Reiser- ju. Obenem se je z njimi pripeljala tudi večja četa nemških študentov te univerze, ki so napravili izlet na Pohorje, tam prenočili pri Bolfenku in nato prisostvovali tudi slavnosti v hiši dr. Reiserja. Svet se radi tega ni podr in očividno tudi ni trpel slo- venski značaj Maribora, čeprav so graški nemški študenti znani po svo- jem nestrpnem nacionalizmu. Mogo- če so bili med njimi celo pristaši Hit- lerja. Ko pa so hoteli pred dvemi le- ti napraviti graški delavci s svojimi otroki izlet na Pohorje, so napravili nekateri mariborski slovenski naci- onalisti velikanski hrup in policija je vsled tega prepovedala zlet otrokom, ki gotovo niso hoteli drugega, kakor videti celo Pohorje in njihovi starši ob veselih urah, pustiti tukaj nekaj šilingov. Četudi so bili morda ti de- lavci socialistične barve, pa gotovo niso bili nemško-nacionalno pobar- vani, kot nedeljska ekspedicija gra- škkih buršev. Kadar bo prilika, se bo- mo na to sklicevali ter opozarjamo

na to okoliščino že danes mestno policijo.

Povečanje bolnice in mestna občina. Mestno načelstvo nas naproša za objavo. V zadnjem času so nekateri časopisi prinesli glede razširjenja splošne bolnice v Mariboru notico, ki ne odgovarja dejanskemu položaju. Gre v resnici za dve popolnoma ločeni akciji, in sicer za prispevek mestne občine k zidavi izolirnice ter za razširjenje bolnice kot take. V prvem slučaju, t. j. radi izolirnice se povdarja, da je izolirnico zgradil že bivši oblastni odbor, da pa je pozneje banska uprava mestni občini predpisala iznos Din 1.000.000.—, plačljiv v petih letnih obrokih po Din 200.000.— kot prispevek k gradbi izolirnice. Proti temu odloku je mestna občina vložila tožbo na državni svet in je s svojo tožbo uspela. To pa se seveda izolirnice ne tiče, ker ta že stoji. V drugem slučaju, t. j. radi razširjenja bolnice, je banska uprava posredovala pri mestni občini za letni prispevek Din 267.000.— in je mestna občina sklenila, da bo ta znesek letno prispevala ter je o tem svojem sklepu tudi obvestila bansko upravo. Ne more biti torej govora, da bi mestna občina nasprotovala razširjenju bolnice ali da bi celo proti takemu odloku banske uprave vložila pritožbo.

Lep promet knjižnice Delavske zbornice. Knjižnica prosvetnega odseka Delavske zbornice je meseca maja izposodila 1034 obiskovalcem 1847 knjig, in sicer: 1750 leposlovnih in 97 znanstvenih. Od teh 681 slovenskih, 66 srbohrvaških, 1093 nemških in 7 v drugih jezikih. Ta promet je tembolj razveseljiv, ker kaže, da se čitatelji tudi v poletni dobi poslužujejo lepega čtiva.

Ptuj.

Uboj s sekiro. Zgodilo se je to spet v naši mili okolici, slavni po svoji pobožnosti in pobojih... Ob priliki žeganja v nedeljo, dne 19. t. m. pri Sv. Vidu so se izkazali naši »junaki«, kateri so v gostilni — vzrok bo dognala preiskava — napadli dalmatinskega krošnjara Sičenica. Iztrgli so mu in pohodili vse blago, nakar je baje imenovani pokazal nož. Nato so ga pobili na tla in neusmiljeno obdelovali. G. Pernat, ugledni ptujski mešan — kojega ime so listi previdno zamolčali — je nesrečnega mahnil kar po »mesarsko«, s sekiro po glavi in mu prizadel poškodbe, vsled katerih je včeraj umrl. — S. zapušča ženo in 4 otroke. Vsa javnost se zgraža nad tem dogodkom. Udeleženci tega dogodka so v zaporu in upamo, da bodo prejeli zaslužen kaznen ter da se ne bo nihče izgovarjal

na vinjenost, kot olajševalno okoliščino.

Jesenice.

Na jeseniški državni deški in deški meščanski šoli bo vpisovanje v prve in ostale razrede, dne 1., 2. in 3. septembra 1932. — Ravnateljstvo.

Avtarkija poostruje krizo!

(IGB) Svetovna trgovina 48 dežel, na katere pripada $\frac{2}{3}$ vse svetovne trgovine, je nazadovala od 253 milijard mark v letu 1929 na 148 milijard v letu 1931. Celotni uvoz teh dežel se je znižal v isti dobi od 132 milijard na 79 milijard. Celotni izvoz pa se je zmanjšal od 121 na 69 milijard. To izredno skrčenje prometa, ki je enako občutnemu polomu svetovnega gospodarstva, je po najnovejših poročilih v letu 1932 še napredovalo. Kot merilo za to poslabšanje naj predvsem služi industrijska svetovna produkcija, ki je padla v primeri z letom 1928 od 100 do decembra 1931 na 81 in do marca meseca letos zopet na 74 odstotkov. Pri tem je treba upoštevati, da je to povprečno število močno navzgor zaokroženo, ker je dvig ruske produkcije ugodno učinkoval na našo industrijo. Dočim je torej izdelovanje industrijskega blaga v prvem četrtletju 1932 nazadovalo za nadaljnjih 7 odst., so avtarkična stremjenja v svetovnem gospodarstvu dovedla do tega, da je svetovni izvoz industrijskih izdelkov v isti dobi nazadoval za 26 odst. Iz tega lahko sklepamo, kako silen bo iznova pritisk na delovni trg, če se bo stremjenje po osamosvojitvi posameznih gospodarstev v svetovnem gospodarstvu nadaljevalo. Angleška politika visokih varstvenih carin v Veliki Britaniji in v zadnjem času javljeno ponovno zvišanje carin v Ameriki, pomeni nedvomno zopet nadaljnje krčenje zunanje trgovine in le žal, da se kljub vidnim katastrofalnim posledicam države nočejo odvrniti od te uničujoče trgovinske politike niti najbrže ne v dolednem času.

Avtarkija pomeni, da se hočejo države same iz svoje lastne moči rešiti iz gospodarske krize ter zaradi tega uvajajo povsod carinske meje. Politika pa ni posrečena, ker je današnje gospodarstvo mednarodna zadeva, ves svet je gospodarsko povezan in se more svetovna kriza rešiti predvsem mednarodno in s sporazumnim sodelovanjem.

Vojna škoda v šangajskih bojih.

Borba med Japonci in Kitajci okoli Šangaja ni bila nikaka malenkost. Govorili smo o grozotah te vojne, sicer smo pa mislili, naj se pobijejo med seboj. Toda prav ta najnovejša divjaška vojna bodi za vse vojne hujskače in propagandiste za oboroževanje resen opomin, in sicer ne le za delovni narod, ampak tudi za gospodo in za kapitalizem.

Mestna uprava Šangaja je ugotovila naslednje ogromne vojne škode:

1. Izguba na imetju 486.671.169,52 dolarjev, indirektna izguba 79 milijonov 260.883,36 dolarjev, slamnate kolibe 603.900 dolarjev, skupaj 566 milijonov dolarjev; 2. škoda trgovskih trgov: na lastnini 128.593.909,60 dolarjev, indirektna izguba 18.954.258,40 dolarjev, skupaj 147.548.168 dolarjev; 3. škoda na javnih poslopih: direktna škoda 201.166.661 dolarjev, indirektna 1.972.222 dolarjev, skupaj 203 milijonov 138.883 dolarjev; 4. izgube tovarn na lastnini 46.658.420 dolarjev, na indirektni izgubi 23.329.210 dolarjev, skupaj 69.987.630 dolarjev. Celotna vsota izgub znaša 987 milijonov 210.633,88 dolarjev. Razen teh izgub pa moramo še računati 186 milijonov 48.513,10 in 321.198.463,75 dolarjev direktna in indirektna škoda v obeh mednarodnih delih mesta, ki direktno nista bila zapletena v vojno. Vsa ta škoda, ki se je napravila samo v borbi okoli Šangaja, znaša torej v dinarjih okoli 84 milijard, to je naš celotni državni proračun za sedem let.

Razno.

Latinske molitve na oblakih. Da zna cerkev delati za sebe izvrstno propagando, to vemo in doživljamo vsak dan. Da se pa poslužuje pri tem tudi takih sredstev, za katere bi pred sto leti morali goreti še na grmadi, ni vsem znano. Ob priliki evharističnega kongresa v Dublinu so si izmislili imeniten ameriški trik: posebna letala so na nočnem nebu proizvajala goste umetne oblake, na katere so potem močni reflektorji, po tri mili-

jone sveč, producirali v različni pisavi kratke latinske izreke, n. pr.: »Adoremus, Glorificamus, Laudeamus«. Res, prava ameriška reklama. Za slavloloke, žirlande in lampijončke pri tem kongresu, je mesto Dublin prispevalo 150.000 funtov šterlingov. Kristus pa ni imel, kamor bi glavo položil.

Razočarani ameriški invalidi groze z atentati. Dasiravno je senat zahtevo ameriških frontnih bojnikov invalidov po izplačilu zapadlih rent odklonil, ne marajo kljub temu demonstrirajoči invalidi zapustiti Washingtona, temveč hočejo svojo akcijo še pojačati. Po vsej državi so razposlali nad 2000 svojih agentov, ki imajo nalogo organizirati nadaljne pohode invalidov v Washington. Začeli so se pa posluževati tudi radikalnejših sredstev: v bližini New Yorka so oblasti ustavile dva tovorna avtomobila namenjena v Washington, ki sta bila do vrha naložena z raznimi eksplozivni po naročilu zveze bivših frontnikov, ki so nameravali pogrti vladno Belo hišo v zrak. Kakor izgleda, se nahajajo Združene države ameriške na pragu hudih političnih in socialnih pretresljajev.

Davek na pijance. Mehška vlada si obeta lepe dohodke od novega davka na pijance, ki ga je zamislil in izdelal nek mehiški poslanik. Po tem zakonu bi se izdajale ljudem, ki bi hoteli piti alkoholne pijače, proti gotovi taksi letne legitimacije, s katerimi bi bili upravičeni kupiti si pijačo. Gostilničarjem bi bilo strogo prepovedano prodajati alkoholne pijače ljudem, ki nimajo take legitimacije.

Delavski sport.

Delavski kolesarji, pozor! Glasom sklepa občnega zbora v Mariboru se vrši dne 29. junija 1932 zvezni kolesarski izlet z vsemi podružnicami v Konjice, kjer se je smrtno ponesrečila naša sodružica Justa Lubej. Sodrugi sportniki, dolžnost vsakega člana je, da se tega izleta gotovo udeležijo! Odvoz iz Maribora, podr. Studenci in Počrežje ob 6. uri jutraj. V Konjicah pa je zbirališče še z ostalimi podružnicami, kjer bo skupno kosilo. Po kosilu skupni odhod na kraj, kjer se je naša sodružica ponesrečila. Na tem kraju bo spominski nagovor. Prosimo za točno udeležbo. — Odbor.

Gostovanje delavskih športnikov iz Voitsberga v Mariboru. V soboto, dne 16. julija t. l. se pripeljejo v Maribor delavski športniki iz Voitsberga, ki bodo v nedeljo odigrali prijateljsko tekmo s SK »Svoboda« in s tem vrnili obisk našega SK »Svobode«, ki je pred kratkim gostoval v Voitsbergu. Pri sprejemu gostov bodo poleg »Svobode« sodelovala še nekatera naša društva, na kar že danes opozarjamo delavstvo.

MALA NAZNANILA.

Vsi letni naročniki dobe **zastoni** 14 karatno originalno ameriškano

zlato nalično pero

ali pa **Kürschnerjev ročni leksikon**, (900 strani, 32 tabel) ali eno **prvovrstno radijsko cev**.

Zahtevajte takoj brezplačno na ogled »Radio« Welt. Naroča se Administration der »Radio« Welt, Wien I, Pestalozziggasse Nr. 6, ki prinaša obširne radioprograme, interesantne slike in ima lepo urejene poučne tehnične članke.

Razno manufakturno blago, perilo, obleke za moške in dečke, pletenine etc. priporočila po jako nizki ceni trdka

KARL JANČIČ
Maribor, Aleksandrova c. 11

Usnjate rokavice v veliki izbiri tu in inozemske **nogavice** po nizkih cenah.

Trgovina z rokavicami in stezniki
Marija Sieber,
Maribor, Glavni trg 14, preje Gosposka 9.

Pletenine, stezniki, tudi po meri, higijenski in kozmetični predmeti, potrebnosti za otroke, nogavice, rokavice, ročna dela in krojaške potrebnosti.

FRANC ŠKOF,
Maribor, Aleksandrova cesta 23.

STAVBENA, KONZUMNA IN GOSTILNIŠKA ZADRUGA

„DELAVSKE DOM“

V TRBOVLJAH R. Z. Z. O. Z.

Sprejema hranilne vloge in jih obrestuje po čistih 7% od dne vloge do dne dviga. Ima 3 delavske domove, 2 v Trbovljah, kakor tudi 3 prodajalne in 2 gostilni v Trbovljah in 1 prodajalno in gostilno v Senovem pri Rajhenburgu, v katerih se oddaja blago najboljše kvalitete po najnižjih cenah. Član te zadruge lahko postane vsak, ki vplača delež in vpisnino; delež znaša Din 50.—, vpisnina Din 2.50. NAČELSTVO.

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnice v Mariboru. - Telefon štey. 2324.

Nalagajte svoje prihranke

v Štalerski hranilnici in posojilnici v Mariboru, Slomškov trg štey. 6.

Vloge obrestujemo po 6½%

proti trimesečni odpovedi.